

تحلیل محتوای جلوه‌های ایثار در سینمای دفاع مقدس طی سال‌های ۱۳۶۰ تا ۱۳۸۶

حامد بخشی*
زهرآبستان**

E-mail: hmd_bakhshi@yahoo.com

E-mail: z.bostan77@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۸/۲۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۱۱/۳۰

چکیده

ارزش‌های دفاع مقدس در جامعه اسلامی ما جزء ارزش‌های اجتماعی قلمداد می‌شوند، که به سطح ارزش‌های ملی - مردمی رسیده‌اند و اینک دغدغه حفظ آنها مسأله‌ای اجتماعی محسوب می‌شود. این ارزش‌ها با توجه به جذابیت و عمقی که دارند می‌توانند در فضایی نو همراه با قالبی مناسب به عرصه گفتمان فرهنگی وارد شوند. به همین منظور نوشتار حاضر به تحلیل محتوای جلوه‌های ایثار در فیلم‌های سینمای دفاع مقدس از سال ۱۳۶۰-۱۳۸۶ می‌پردازد. از میان ۱۶۶ فیلم سینمایی بلند اکران شده طی بازه زمانی این تحقیق، ۶۲ فیلم به‌عنوان نمونه انتخاب گردید و با استفاده از تکنیک تحلیل محتوای کمی میزان ظهور و چگونگی تغییرات جلوه‌های ایثار در طی این سال‌ها مورد تحلیل قرار گرفت. یافته‌های تحقیق حاکی از فزونی جلوه‌های انفرادی، مردانه و نام‌های دینی به نسبت جلوه‌های جمعی، زنانه و نام‌های غیردینی در بین کنشگران ایثارگر است. در کنش‌های ایثارگرانه، عمده کنش‌ها از جنس حضور در منطقه خطر خیز بوده است. کنش‌های ایثارگرانه در سینمای دفاع مقدس پس از جنگ تاحدودی به نسبت فیلم‌های دوران جنگ افزایش داشته است و ظهور کنش‌های ایثارگرانه در آن تاحدودی متفاوت از دوره جنگ بوده است.

کلید واژه‌ها: سینمای دفاع مقدس، ایثار، تحلیل محتوا.

* دکتری جامعه‌شناسی، استادیار پژوهش گروه علوم اجتماعی جهاد دانشگاهی مشهد، نویسنده مسئول
** کارشناسی ارشد پژوهشگری علوم اجتماعی، عضو پژوهشی گروه علوم اجتماعی جهاد دانشگاهی مشهد